

tacada sobre tot un poble, però que avui pot ésser igualada i sobrepassada per molts; a la força compten amb altres bases més fermes, d'altra ordre, arrelades en el seu esperit i que, mantenint-les vives, també mantenen viva la flama de la llar.

Diverses ocasions havia tingut de visita i estada a Can Brustenga al llarg dels meus anys, però amb motiu d'aquestes ratlles he fet nova coneixença i xerrada llarga amb els actuals propietaris, en Francesc, la Sra. Pepita, vídua, l'esposa Carme Barbany i fills, oncles i nebots i voldria començar exposant el resum de tot el que he pogut recollir, però no dec fer-ho. Unes fulles rebudes directament de Na Margarida Brustenga, la més gran dels germans oncles d'En Francesc, i potser la més entroncada a la llar, per sensibilitat i per donar-s'hi, obliga a tota prioritat pel sentiment i la força amb que foren escrites, i així em limito a transmetre-les, permetent-me sols afegir-hi breus comentaris familiars.

«El cognom Brustenga, etimològicament, deu tenir origen hongarès. Per tradició familiar, no escrita, un Jaume Brustenga fou el primer cap, probablement vingut ací amb el seguiment de la princesa Violant d'Hongria, promesa, i que fou la segona esposa del nostre rei En Jaume el Conqueridor, al que li donà sis fills, i forces trencacaps. El dit Jaume (escuder, noble, guàrdia, no es sap), s'enamorà de Catalunya i es casà amb una catalana veïna de prop de Granollers. S'establí acenssant una quartera de terra de Can Torras, de tot el qual hi havia constància escrita en pergamins que es guardaven a la Casa i que desaparegueren quan la darrera guerra. Tot això succeïria en el primer terç del segle XIII, allà per 1230.

»Construí la més primitiva casa, quines parets de tapia existeixen encara i actualment són quadra, sota les voltes que es troben a l'esquerra del pas que va del Barri al darrera de la casa. Aquest Jaume, molt treballador, aferat a la pagesia i fent-ne d'ella base de vida, com han seguit fent-ne els successius caps de casa, va prosperar, i així, generació darrera altra, eixemplà terrenys i engrandí la casa. Possiblement seguiria la part que actualment anomenem l'Obra i que ja té el caire d'estatge, en dia destinada a dependències.

»Així s'anà arribant a la construcció de la casa actual, per allà els anys 1690. Al portal exterior es llegeix: Isidro Oller Brostenga 1698. I cal contar una anècdota de quan la construcció. En arribar a cobrir el primer pis, aquest s'enfonsà i llavors fou la muller, Na Catalina Brustenga qui féu sortir les seves economies i digué: endavant, aquesta vegada les parets seran més gruixudes. I se'n assegurà, ja que mesuren 1,50 m. en tota la part de llevant.

»Davant la casa, front a l'Obra, hi hagueren sempre dos xiprers, un símbol de la Casa. Significaven que qualsevol desvalgut que ho sollicitava, hi trobava taula i estada. D'haver-hi sols un arbre, significava taula només. Un dels dos, fou tallat durant els anys de la guerra.

»A la dreta del portal, la Capella pública i tot encerclant el barri, dependències cobertes per terrat que comunica amb les habitacions del pis.

»El barri, gairebé quadrat, ampli, empedrat, obert a nord, comunicant al darrera, on s'hi troben els corrals.

»La façana, orientada a migdia, planta, pis i golfes, amb els tres balcons i la creu en alt.

»La planta és regular, així com la distribució interior —tot ell més en estil francès que en el de masia catalana típica.